

Toekomst van verenigingen

Hoe ziet de wereld van onze verenigingen¹ er over een paar jaar uit? Met die vraag in het achterhoofd zijn wij afgelopen jaar een traject gestart, bestaande uit interne sessies en daarop volgend een onderzoek onder verenigingen en deskundigen in onze branche. Dat heeft geleid tot een omvangrijke inventarisatie van meningen, interpretaties en verwachtingen. Onderdelen van die inventarisatie vormen mooie bouwstenen voor een toekomstbeeld. Afgezien van enkele algemeenheden, zal het maken van die schets van de toekomst door een ieder anders gemaakt worden. Wij hebben in ieder geval voldoende inspiratie opgedaan om daarover ons hoofd te buigen. In dit artikel geven wij graag in de vorm van een samenvatting de hoofdlijnen uit het onderzoek terug.

Perspectieven

We vinden het belangrijk om een toekomstbeeld te schetsen vanuit verschillende perspectieven. We hebben ervoor gekozen binnen de verenigingen verschillende doelgroepen te benaderen: bestuursleden, Young Professionals (35-) en leden boven de 35 jaar.

Voor het perspectief vanuit de omgeving van de vereniging hebben wij enkele deskundigen bevroegd die hun kennis en ervaring in verenigingsland hebben opgedaan als adviseur, manager of opleider. Ter completering van het beeld zijn enkele IT-leveranciers in onze sector uitgenodigd voor deelname aan het onderzoek.

Interessant is te zien waar verenigingen en partijen uit hun omgeving elkaar vinden, aanvullen dan wel tegenspreken.

Op de enquête is door 81 leden, afkomstig uit zeven verschillende verenigingen gereageerd.

Het onderzoek leverde veel informatie en vooral ook inspiratie op. Daar was het ook om te doen. Met deze inventarisatie krijgen we de toekomst niet op een presenteerblaadje, maar het geeft ons wel interessante, inspirerende en soms opmerkelijke beelden die ons iets vertellen over de wereld van morgen.

Onze dank gaat dan ook uit naar de deelnemers aan onze enquête, die de moeite hebben genomen deze inventarisatie mogelijk te maken en ons daarmee helpen beelden van onze toekomst te schetsen!

De terugkoppeling hieronder bestaat uit getallen en figuren waarin de antwoorden vanuit de verenigingen zijn verwerkt. Vervolgens komen de partijen uit de omgeving van verenigingen aan bod. Uit de grote hoeveelheid aan informatie hebben we voor dit artikel een selectie gemaakt, met als doel een impressie te geven en u, waar mogelijk, te inspireren.

¹ Wij hanteren in dit artikel de term 'vereniging' voor iedere vorm van georganiseerde samenwerking in een branche of vakgebied tussen organisaties of individuele professionals.

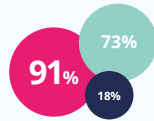
Vanuit de vereniging

Redenen om aangesloten te zijn bij professionele vereniging

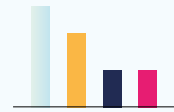
Bestuur

- Vakinhoudelijke kennis/ ervaring opdoen en delen (kruisbestuiving) (62%)
- Netwerken (24%)
- Sterke positie en collectief (14%)

Leden

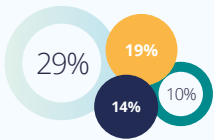
- Vakinhoudelijke kennis/ ervaring opdoen en delen (kruisbestuiving) (91%)
- Netwerken (73%)
- Voor het collectief (18%)

YP

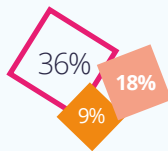
- Vakinhoudelijke kennis/ ervaring opdoen en delen (100%)
- Netwerken (67%)
- Persoonlijke ontwikkeling (33%)
- Versterken positie beroepsgroep/ behalen keurmerk (33%)

Wat zijn actuele thema's ten behoeve van vernieuwing en ontwikkeling?

Bestuur

- Meer focus op thema's zoals duurzaamheid, vernieuwing, digitalisering, automatisering, social media etc. (29%)
- Modernisering/professionalisering vereniging (19%)
- Vraag gestuurd inspelen op de behoefte van leden (14%)
- Professionelere werkwijze en uitstraling vereniging (10%)

Leden

- Meer focus op thema's zoals duurzaamheid, vernieuwing, digitalisering, automatisering, social media etc. (36%)
- Modernisering/professionalisering vereniging (18%)
- Van belangenvertegenwoordiger naar kennisbron (9%)

YP

- Werken aan vernieuwing, verjonging (33%)
- Aandacht voor digitalisering (ook social media etc.) en automatisering (33%)
- Fusering met aanpalende (beroeps) verenigingen (17%)
- Meer richting community (17%)

Verbeterpunten voor verenigingen

Bestuur

- Beter communiceren en meer transparantie en openheid (33%)
- Leden meer verbinden en betrekken (29%)
- Focus op toegevoegde waarde (24%)
- Meer promotie en naamsbekendheid (24%)

Leden

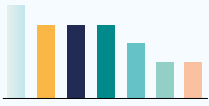
- Focus op ontwikkeling en vernieuwing (36%)
- Leden meer verbinden en betrekken (27%)
- Beter communiceren en meer transparantie en openheid (18%)
- Meer vakinhoudelijke ondersteuning (18%)

YP

- Meer toegevoegde waarde communiceren (50%)
- Aandacht voor jonge en of aankomende professional (33%)
- Modernisering van de vereniging (33%)
- Hoge drempel tot ondernemen binnen de vereniging verlagen (17%)

Verwachte veranderingen de komende vijf jaar

Bestuur

- Kwaliteit boven kwantiteit in de vereniging (29%)
- Meer focus op thema's zoals duurzaamheid, vernieuwing, digitalisering, automatisering, gebruik social media etc. (24%)
- Verbinden/ fuseren met andere partijen (24%)
- Meer gericht op netwerken (24%)
- Focus op waarde toevoegen voor (jonge) leden (19%)
- Kortlopende/flexibele lidmaatschappen, pay per use oplossingen (14%)
- Werken aan sales en promotie van de vereniging (14%)

Leden

- Focus op waarde toevoegen voor (jonge) leden (36%)
- Stagneren van de vereniging (27%)
- Verbinden/fuseren met andere partijen (18%)
- Werken aan minder, maar meer betrokken leden (9%)

YP

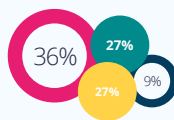
- Intensivering online zichtbaarheid en gebruik van online kanalen (67%)
- Focus op waarde toevoegen voor (jonge)leden (50%)
- Verbinden/fuseren met andere partijen (33%)
- Werken aan sales en promotie van de vereniging (17%)
- Zichzelf opnieuw uitvinden (17%)

Hoe Young Professionals vinden en verbinden?

Bestuur

- Rol geven in de vereniging (29%)
- Specifiek netwerk (19%)
- Anders toegevoegde waarde communiceren (14%)
- Invoeren pay per use of andere flexibele lidmaatschappen (14%)
- Vereniging meer promoten, ook op beroeps/branchemarkten en vakgerelateerde evenementen (10%)

Leden

- Actief ophalen wensen en behoeften van de jonge generatie (36%)
- Inzetten op verbinding jonger en ouder (27%)
- Vereniging meer promoten, ook op beroeps/branchemarkten en vakgerelateerde evenementen (27%)
- Hosten van interactieve bijeenkomsten over de nieuwste trends en oog voor technologische ontwikkelingen (9%)

YP

- Verbinding maken met studentenverenigingen en onderwijsinstanties (67%)
- Samenwerken met organisaties die Young Professionals als hun core business hebben (67%)
- Inzetten op verbinding jonger en ouder (50%)
- Hosten van interactieve bijeenkomsten over de nieuwste trends en oog voor technologische ontwikkelingen (33%)
- Vereniging meer promoten, ook op beroeps-/branchemarkten en vakgerelateerde evenementen (33%)

Vanuit de omgeving van verenigingen

Wat zijn, in termen van vernieuwing en ontwikkeling, de actuele thema's bij verenigingen?

Deskundigen in verenigingsland

- Concurrentiepositie van het beroep t.o.v. andere beroepen en het organiseren van onderscheid op basis van kwaliteit.
- Organiseren op internationaal niveau en het toenemend belang van Europese en mondiale koepels.
- Het belang van maatschappelijk verantwoord en duurzaam opereren neemt toe. De vereniging kan haar rol pakken en stimuleren dat de hiermee gepaard gaande innovatiekansen de concurrentiepositie van de hele branche- of beroepsgroep versterkt.
- Voorbij de geijkte kaders van de vereniging wordt gezocht naar netwerken en samenwerking op gezamenlijke thema's. Dit gaat voorbij aan sociale media, maar de technologie van sociale media is wel door verenigingen te gebruiken.
- Hoewel ingewikkeld en schijnbaar nog ver van ons bed, zal Artificial Intelligence een belangrijke rol gaan spelen in het functioneren van verenigingen. Hetzelfde geldt voor omgaan met big data, digitalisering en automatisering in het algemeen.
- Aanpassen van vormen van verenigingen (vaker Facebook groepen, LinkedIn groepen, crowdfunding, verenigen rond thema's, co-creatie met leden, etc.)
- Loslaten van bepaalde structuren en gewoontes, zoals plannen maken door de vereniging en het vaak stroperige besluitvormingsproces, en soms gewoon stoppen met bepaalde dienstverlening of stoppen met de vereniging.
- Naast waarde toevoegen toevoegen voor leden, waarde toevoegen voor de samenleving.
- Bottom up (meer vanuit de leden werken, dan vanuit het bestuur/bureau).
- Flexibilisering lidmaatschap (in tijd en in thema's).
- Experimenteren (en accepteren dat sommige zaken niet aanslaan en er dan weer mee stoppen).

IT-leveranciers

- Leden op een efficiënte manier beter leren kennen d.m.v. 'profiling'. Daardoor weet je wat hun interesses zijn. Daarop kan je vervolgens weer inspelen en zodoende van waarde zijn voor je leden.
- Leden meer betrekken bij de koers van de vereniging, door hen te betrekken bij besluitvorming. Vervolgens leden ook meer betrekken bij het realiseren van concrete activiteiten; evenementen, cursussen, etc.

Welke veranderingen verwacht u bij verenigingen in de komende 5 tot 10 jaar?

Deskundigen in verenigingsland

- Toenemende noodzaak tot innovatie en daarbij behorende schaalvergroting en internationalisering. Daarmee samenhangend een afnemend belang van Nederlandse (branche)organisaties en een toenemend belang van Europese (branche)organisaties.
- Nieuwe institutionele arrangementen voor zzp'ers.
- Bij kleinere traditionele verenigingen verdere krimp. Dat betekent of fusie of stoppen. De groten gaan gestaag door.
- Nieuwe business- of verdienmodellen.
- Andere relaties met hun 'achterban'; niet alleen traditioneel lidmaatschap (blijft wel belangrijk), maar ook laagdrempelige tussenvormen, waarin mensen of bedrijven kunnen deelnemen aan beroeps- of brancheverenigingen.
- Bestaande verenigingen krijgen steeds meer 'concurrentie' van andere verenigingsvormen. Verenigingen gaan nadenken hoe zij relevant blijven. Wat de uitkomst van dat proces is, zal voor elke vereniging anders zijn, omdat elke vereniging zich in een andere sector bevindt.
- Anticiperen op vergrijzing. Steeds meer jonge mensen worden geen lid van verenigingen. Verenigingen zullen hier een antwoord op moeten zien te vinden.
- Door digitalisering hebben leden de vereniging steeds minder nodig. Daardoor zullen ledenaantallen teruglopen.
- Collectieve belangenbehartiging van een vereniging vaak redelijk onzichtbaar voor de individuele leden. Hier moeten verenigingen iets mee.
- Verenigingen worden vertraagd door de structuren, zoals statuten en ledenvergaderingen e.d. Hier zou flexibiliteit in moeten worden aangebracht, anders blijven leden niet.
- Verenigingen moeten steeds meer laten zien hoe zij bijdragen aan de samenleving in zijn geheel, hoe zij maatschappelijk relevant zijn.
- Verenigingen zijn vrij conservatieve organisaties, die niet snel van koers veranderen.

IT-leveranciers

- Verdergaande digitalisering, zonder de menselijke maat te laten verdwijnen. Zoek naar de juiste balans daarin.
- Verzakelijking van de verenigingswereld, in die zin dat leden de vereniging meer zullen afrekenen op wat er wordt 'geleverd'. Dat zou nog wel eens het einde van sommige verenigingen kunnen betekenen.

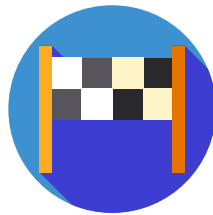
Hoe kunnen verenigingen de jonge generatie professionals aan zich binden?

Deskundigen in verenigingsland

- Door ze verantwoordelijkheid te laten dragen.
- Het is geen 'doelgroep', het zijn degenen die het straks overnemen.
- Verenigingen moeten zichtbaar aanwezig zijn in scholen en opleidingen: gastdocentschappen, stagebemiddeling, sponsoring en (mede) organiseren van evenementen, toekenning van scriptieprijszen, ondersteunen van facultaire studieverenigingen.
- Zich te laten zien als netwerk- en ervaringskans (Kans om tijdens de studie al deel te nemen aan verenigingsactiviteiten en daar eventueel al actief te zijn (ook goed voor het cv).
- Door de echte vragen van die generatie op te pakken.
- De vereniging moet luisteren naar de jonge generaties. Hoe zien zij de toekomst en hoe kijken zij aan tegen verenigen als middel om bepaalde doelen te bereiken.
- Lidmaatschappen van verenigingen flexibeler maken, zodat leden zich rond bepaalde thema's kunnen verenigen (en verenigen voor een bepaalde tijd).
- Besluitvorming flexibeler, sneller en digitaler.
- Meer bottom up werken. Dat activeert jonge mensen.
- In opleidingen aandacht besteden aan het belang van verenigingen en verenigen als middel om doelen in de maatschappij te bereiken.
- In de vereniging een loopbaanpad voor jonge professionals.

IT-leveranciers

- Voor jongeren geldt veelal niet dezelfde 'onvoorwaardelijke' betrokkenheid bij verenigingen, zoals dat bij de oudere generaties het geval is. Dus de vraag stellen aan degenen die lid zijn, waarom zij dat zijn. Via contact met werkgevers jongeren kennis laten maken met de vereniging en putten uit de kennis van werkgevers, hetzij jongeren bij de organisatie betrekken.
- Blijven onderzoeken en vragen waarom leden lid zijn en dit zien te versterken.

Tot slot

In het contact met relaties in het buitenland (in Duitsland, de branche-beroepsvereniging voor consultancy en in de Verenigde Staten, de Association for Association Executives) kwamen de afgelopen maanden bovengenoemde thema's ook voorbij.

Ter afsluiting enkele in het oog springende punten die we daaruit konden optekenen.

Actuele thema's uit Duitsland:

1. Kennisuitwisseling door letterlijk uitwisseling van professionals tussen organisaties ten behoeve van innovatie.
2. Verzakelijking; 'what's in it for me?' Dus minder voortkabbelen, maar keuzes maken, eenduidige koers kiezen, kleur bekennen en dat wat je doet tot kunst verheffen. Voor de Duitse club zit dat primair in het kwaliteitslabel. Zij blijven knokken om dit leading te laten zijn in de sector. Hoe meer dat wordt geaccepteerd, des te meer gaat de vereniging een bestendige toekomst tegemoet.

Over het (ver)binden van de jonge generatie:

Onze Amerikaanse collega-verenigingsprofessionals zien het werk maken van de persoonlijke benadering als hét thema voor het toekomstig succes van verenigingen. Daarbij zal AI een steeds grotere rol gaan spelen.

Je hoeft het, volgens de Duitsers, niet als probleem te zien als jongeren de weg naar de vereniging niet weten te vinden. Als zij eenmaal wat ouder zijn en wat verder in hun carrière, komt de belangstelling voor de vereniging alsnog!

April 2019

Door:
Melissa Schouten, trainee MOS bv
Raimond Fifis, directeur MOS bv

Meer informatie: info@mos-net.nl